

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 627/2013-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť O. M., zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Stahovcovou, Advokátska kancelária, ČSA 18, Brezno, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 52/2013 (pôvodne postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05) v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo O. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp.

zn. 7 T 52/2013 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 porušené boli.

2. O. M. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 600 € (slovom tisícšesťsto eur), ktoré je Okresný súd Stará Ľubovňa povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia O. M. v sume 568,16 € (slovom päťstošesťdesiatosem eur a šesťnásť centov) na účet ustanovenej advokátky JUDr. Márie Stahovcovej, Advokátska kancelária, ČSA 18, Brezno, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Stará Ľubovňa je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 568,16 € (slovom päťstošesťdesiatosem eur a šesťnásť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti O. M. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 627/2013-19 z 13. novembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť O. M. (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 52/2013 [pôvodne

postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd 1“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05] v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 a súčasne mu ustanovil v konaní pred ústavným súdom za právnu zástupkyňu advokátku JUDr. Máriu Stahovcovú, Advokátska kancelária, ČSA 18, Brezno.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od mája 2005 obžalovaným v trestnej veci pôvodne vedenej okresným súdom 1 pod sp. zn. 1 T 74/05 (následne okresným súdom pod sp. zn. 7 T 52/2013). Podľa sťažovateľa v jeho trestnej veci okresný súd 1 (následne okresný súd) postupuje so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi (posledné pojednávanie sa konalo v roku 2006, pozn.), a to aj napriek tomu, že sťažovateľ je ako obžalovaný v trestnej veci už viac ako 8 rokov v právnej neistote, ako aj napriek tomu, že v danej veci už v minulosti ústavný súd rozhodnutím č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 konštatoval, že v tomto konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie tejto veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie označenej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal vtedy okresnému súdu 1 postupovať v tejto veci bez zbytočných priet'ahov. Sťažovateľ uvádza, že viac ako 8 rokov trvajúce trestné konanie voči nemu vedené pred všeobecným súdom je neprijateľné, a to z dôvodu, že trestné konanie je z hľadiska možnosti dopadu na osobnú slobodu, ako aj na povesť jednotlivca potrebné považovať za mimoriadne citlivé konanie, a tiež z dôvodu, že toto konanie sa už nepriaznivo podpísalo na jeho rodinné vzťahy, keďže mu je znemožňovaný kontakt s jeho maloletým synom. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ tiež poukázal, že z dôvodu opakujúcich sa (po rozhodnutí ústavného súdu, pozn.) priet'ahov v označenom konaní podal 2. októbra 2012 opakovane predsedovi okresného súdu 1 sťažnosť na priet'ahy v konaní, ktorá však ostala bez povšimnutia okresného súdu 1 nevybavená.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Napriek rozhodnutiu ÚS SR okresný súd pokračuje v priet'ahoch vo veci a za dobu od septembra 2006 nebola vec prejednaná. Tvrším, že je absolútne neprijateľné, aby v trestnej veci kde bol obžalovaný dva roky vo väzbe, kde sa jedná o vec mimoriadne

dopadajúcu na rodinné aj osobné pomery obžalovaného, súd o vylúčení siedmych sudcov konal sedem rokov. ...

Od doby prijatia mojej sťažnosti v roku 2010 uplynulo už takmer dva a pol roka a od jej rozhodnutia sú už takmer dva roky. Tvrším, že podľa judikatúry ÚS aj ESLP sa za prijateľnú dobu v civilnom konaní považuje konanie v dobe okolo dvoch rokov. Moja vec je už stará osem rokov od podania obžaloby a deviaty rok od môjho obvinenia. Pritom ide o vec s jedným obžalovaným, jedným skutkom a jediným svedkom, ktorý ma usvedčuje a to psychicky chorou alkoholičkou - mojou manželkou!

Podal som opakovanú sťažnosť na nečinnosť súdu dňa 2. 10. 2012, ale do dnešného dňa nebolo o nej rozhodnuté! ...

Tvrším, že prieťahy sú zo strany porušovateľa práva vedomé a majú za cieľ absolútne zničiť moje rodinné väzby k maloletému synovi, zabrániť mi v možnosti dosiahnuť spoločenskú rehabilitáciu a vyvinúť sa z vykonštruovaného trestného stíhania. Mám pritom už takmer šesťdesiattri rokov! Podľa judikatúry ESLP sa v trestných veciach považuje doba trestného stíhania nad šesť rokov za neprijateľnú. Moja trestná vec je taká, že všetky obdobné trestné veci sa v SR skončia do jedného roka, maximálne do dvoch rokov ak ide aj o dovolanie na NS SR. Nie je akceptovateľný stav aký trvá zavinením porušovateľa práva už deviaty rok. Pritom som si v podstate už trest „odsedel“ väzbou hoc súd o veci samej doteraz ani jedenkrát nerozhodol! ...

Dopad na môj súkromný, rodinný, ale aj spoločenský život je tak závažný, že ani po prípadnom oslobodení spod obžaloby už nebude možné napraviť to čo zavinil porušovateľ práva.»

Právna zástupkyňa sťažovateľa potom, ako ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 627/2013-19 z 13. novembra 2013 sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie, podaním doručeným ústavnému súdu 17. januára 2014 sťažnosť sťažovateľa doplnila, pričom navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Kežmarok v konaní pod sp. zn. 1 T 74/05 a Okresný súd Stará Ľubovňa v konaní pod sp. zn. porušil právo O. M..., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov,...

2. Okresnému súdu Stará Ľubovňa v konaní pod sp. zn. 7 T 52/2013 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. O. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000,- eur ktoré je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresnému súdu v Kežmarku ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia na účet advokátky JUDr. Márie Stahovcovej, číslo účtu:... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Ústavný súd požiadal účastníkov konania, aby sa vyjadrili k veci a tiež aj k tomu, či súhlasia s tým, aby ústavný súd od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti upustil.

2.1 Predsedníčka okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila listom č. 1 Spr0/2/2014 doručeným ústavnému súdu 20. januára 2014, v ktorom okrem iného uviedla:

„... Následne bola predmetná vec postúpená nášmu súdu a uznesenie KS PO o odňatí a prikázaní veci bolo doručené dňa 11. 3. 2013.

Dňa 17. 9. 2013 M. sa dostavil osobne na Okresný súd Stará Ľubovňa, bol vypočutý, bolo mu doručené uznesenie KS PO o postúpení veci a doručené predvolanie na hlavné pojednávanie na deň 3. 10. 2013.

Následne 24. 9. 2013 podal návrh na odňatie a prikázanie veci inému okresnému súdu v obvode iného KS a z toho dôvodu bolo odročené HP na neurčito a dňa 28. 11. 2013 zaslaný spis Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o návrhu na delegáciu, kde sa doposiaľ nachádza.

Napriek vyššie uvedenému som toho názoru, že zo strany zákonného sudcu nejde o subjektívne dôvody nečinnosti v predmetnej veci, ale táto situácia je spôsobená objektívnymi príčinami v neprimeranom počte pridelených veci na 1 sudcu a nedostatočným personálnym obsadením súdu.

... Súhlasím s tým, aby... ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.2 Predsedníčka okresného súdu 1 sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila listom č. 1 SprO/279/2014 doručeným ústavnému súdu 28. apríla 2014, v ktorom nad rámec procesných úkonov vykonaných v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 do postúpenia veci okresnému súdu, t. j. do 11. marca 2013, okrem iného uviedla:

„... Uznesením Krajského súdu Prešov z 5. 2. 2013 bola vec Okresnému súdu Kežmarok odňatá a prikázaná na konanie Okresnému súdu Stará Ľubovňa, ktorému bol spis doručený 11. 3. 2013.

Z obsahu spisu Okresného súdu Brezno sp. zn. 3 T 25/2014 vyplýva, že uznesením NS SR z 16. 1. 2014 č. k. 6 Ndt 20/2013-1006 bola vec následne odňatá Okresnému súdu Stará Ľubovňa a prikázaná na konanie Okresnému súdu Brezno...

... Posúdenie dôvodnosti vecnej stránky sťažnosti v časti týkajúcej sa konania pred Okresným súdom Kežmarok ponechávam s poukazom na vyššie uvedené úkony Okresného súdu Kežmarok a Krajského súdu Prešov na posúdenie ústavného súdu.

... Okresný súd Kežmarok súhlasí s upustením od verejného pojednávania o predmetnej sťažnosti.“

2.3 Na vyjadrenie okresného súdu reagovala právna zástupkyňa sťažovateľa podaním (vyjadrením) doručeným ústavnému súdu 31. januára 2014, v ktorom uviedla:

„... Predmetná vec bola postúpená ako uvádzame vyššie dňa 11. 3. 2013 na Okresný súd Stará Ľubovňa a tento súd od 11. 3. 2013 vo veci nekonal viac ako viac ako 6 mesiacov. Vytýčil prvé pojednávanie až potom, ako sa bez predvolania dostavil sťažovateľ O. M. osobne na tento súd. Až tento jeho krok inicioval okresný súd, aby na deň 3. 10. 2013 vytýčil hlavné pojednávanie. T. j. skoro po 7 mesiacoch nečinnosti.

Okresný súd Stará Ľubovňa priznal svoju nečinnosť v predmetnej veci, ale uvádza, že je to spôsobené v neprimeranom počte pridelených vecí na jedného sudcu a nedostatočným personálnym obsadením súdu.

Mám za to, že toto nemôže byť na ťarchu účastníka daného súdneho konania.

... súhlasím s tým, aby podľa § 30 ods. 2 Zák. č. 38/1993 Z. z. Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania.“

2.4 Následne na vyjadrenie okresného súdu 1 reagovala opäť právna zástupkyňa sťažovateľa podaním (vyjadrením) doručeným ústavnému súdu 16. mája 2014, v ktorom najmä uviedla:

«... od rozhodnutia ÚS SR č. k. II.ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011, ktoré rozhodnutie okrem iného prikázalo Okresnému súdu Kežmarok ďalej konať bez zbytočných prietahov, tak od tej doby až do postúpenia spisu Okresnému súdu Stará Ľubovňa (11. 3. 2013), Okresný súd Kežmarok vykonal opakujúce sa rovnaké úkony a to:... spis náhodným výberom pridelený tomu a tomu sudcovi, oznámenie toho ktorého sudcu o jeho zaujatosti,... opätovne teda tie isté úkony od 29. 12. 2010 až do 11. 3. 2013, len ohľadom zaujatosti či nezaujatosti jednotlivých sudcov OS Kežmarok.

Pritom, zo súdnych spisov vedených na OS Kežmarok, kde bol účastníkom konaní sťažovateľ O. M., sa sudcovia Okresného súdu Kežmarok prezentovali svojou zaujatosťou voči tomuto účastníkovi... V sťažnosti doručenej na Ústavný súd SR sťažovateľ poukázal na takéto rozhodnutia KS v Prešove, ktorými boli v rokoch 2004-2006 všetci sudcovia OS Kežmarok vylúčení zo všetkých konaní, ktorých bol účastník aj sťažovateľ.

Okresný súd od 29. 12. 2010, resp. od vyššie uvedeného nálezu ústavného súdu až do 11. 3. 2013 nepostupoval v danej veci bez prietahov, účelne, hospodárne, aby vec bola spravodlivo prejednaná a rozhodnutá...

Aby nenastali ďalšie prietahy v konaní, mal potom Okresný súd v Kežmarku po spoločnej námietke zaujatosti svojich sudcov, postúpiť vec inému okresnému súdu a nie skoro tri roky od 29. 12. 2010 do 11. 3. 2013 vykonávať úkony len ohľadom zaujatosti svojich jednotlivých sudcov.

Sťažovateľ... podal opakovanú sťažnosť na prietahy v konaní na Okresný súd Kežmarok...

Predseda Okresného súdu k tejto sťažnosti podal dňa 17. 2. 2011 písomné stanovisko, vyjadrenie, na opakovanú sťažnosť sťažovateľa, kde okrem iného uvádza, že... „Iste potom uznáte, že nikto zo sudcov tunajšieho súdu sa nebude zvlášť ponáhľať vybavovať práve Vaše záležitosti...“ a záverom,... že je nepochopiteľné a neštandardné, aby sa niekto domáhal rozhodnutia vo veci, kde je podozrivý zo spáchania trestného činu s trestnou sadzbou až do 10 rokov...

Okresný súd Kežmarok teda napriek predchádzajúcemu nálezu Ústavného súdu SR pokračoval v nových prietáhoch,...

Máme za to, že ústavná sťažnosť je dôvodná...»

Vzhľadom na tú skutočnosť, že trestná vec sťažovateľa bola uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Ndt 20/2013 zo 16. januára 2014 okresnému súdu odňatá a prikázaná na ďalšie prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Brezno (ďalej len „prikázaný súd“), právna zástupkyňa sťažovateľa uviedla:

„... vypúšťame z petitu našej ústavnej sťažnosti bod 2.

Zároveň podávame alternatívny petit bodu 3 sťažnosti nasledovne: O. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000,- eur ktoré je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť vo výške 15.000,- € a Okresný súd Stará Ľubovňa vo výške 5.000,- € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Napokon právna zástupkyňa sťažovateľa uplatnené trovy právneho zastúpenia za ňou vykonaných 6 úkonov právnej služby vyčíslila v celkovej sume 576,20 €.

3. Ústavný súd tak podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s vyjadreniami účastníkov k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

4. Sťažnosť sťažovateľa v tejto veci, v ktorej bol sudcom spravodajcom pôvodne sudca Juraj Horváth, prijal 13. novembra 2013 na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu.

V zmysle ustanovení Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce“) boli veci predtým pridelené bývalým sudcom ústavného súdu Jánovi Auxtovi, Jurajovi Horváthovi a Jánovi Lubymu (ktorým skončilo funkčné obdobie) ako sudcom spravodajcom, a ktoré neboli do 4. júla 2014 skončené prijatím konečného rozhodnutia pléna ústavného súdu alebo príslušného senátu ústavného súdu, prípadne odložením podania podľa § 23a zákona o ústavnom súde, prerozdelené. S účinnosťou od 14. júla 2014 bola jedna tretina nanovo pridelená sudkyňi ústavného súdu Jane Baricovej, ktorá sa v súlade s rozvrhom práce stala členkou III. senátu, a veci, v ktorých je sudkyňou spravodajkyňou Jana Baricová, prerokúva III. senát ústavného súdu. Z tohto dôvodu túto vec prerokoval a vo veci samej rozhodol III. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd za obdobie od rozhodnutia ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 až dosiaľ zistil tento priebeh a stav konania:

Dňa 18. mája 2011 bolo okresnému súdu 1 doručené uznesenie Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Nto 4/2011 z 3. mája 2011, ktorým sudkyňu okresného súdu 1 JUDr. Jenčovú nevylúčil z prerokúvania a rozhodnutia trestnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ však 12. júla 2011 proti tejto sudkyňi vzniesol námietku zaujatosti a zároveň požiadal o pridelenie veci inému súdu. O námietke sťažovateľa okresný súd 1 rozhodol 28. júla 2011 tak, že sudkyňu JUDr. Jenčovú z prerokúvania a rozhodnutia v tejto veci vylúčil. V dôsledku toho bola 6. septembra 2011 vec pridelená sudcovi JUDr. Šteffelovi, ktorý však 9. septembra 2011 oznámil dôvody svojej zaujatosti. Okresný súd 1 predložil 14. septembra 2011 trestný spis krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 Nto 11/2011 z 11. októbra 2011 označeného sudcu z prerokúvania trestnej veci sťažovateľa vylúčil. Trestný spis bol okresnému súdu 1 vrátený 10. novembra 2011.

Vzhľadom na výsledok druhostupňového konania okresný súd 1 vec sťažovateľa 8. decembra 2011 prideliť na konanie JUDr. Kubinskému, ktorý už v ten istý deň oznámil dôvody svojej zaujatosti, preto 12. decembra 2011 bol znovu spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie. Aj v tomto prípade krajský súd uznesením sp. zn. 1 Nto 17/2011 zo 17. januára 2012 vylúčil uvedeného sudcu z prerokovania a rozhodnutia trestnej veci sťažovateľa.

Okresnému súdu 1 bol spis vrátený 6. marca 2012 a následne bola vec 21. marca 2012 pridelená sudcovi JUDr. Ťažkému. Tento však 28. marca 2012 oznámil dôvody svojej zaujatosti. Dňa 3. mája 2012 okresný súd 1 predložil trestnú vec krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 Nto 4/2012 z 29. mája 2013 rozhodol, že sudca JUDr. Ťažký nie je vylúčený z prerokovania a rozhodnutia trestnej veci sťažovateľa. Okresnému súdu 1 bol spis vrátený 8. júna 2012.

Sťažovateľ 2. júla 2012 podal proti sudcovi JUDr. Ťažkému námietku zaujatosti, pretože tento mal rozhodovať v danej veci v prípravnom konaní o jeho vzatí do väzby. Senát okresného súdu 1 preto 10. októbra 2012 rozhodol, že aj JUDr. Ťažký je vylúčený z prerokovania a rozhodnutia v trestnej veci sťažovateľa.

Medzitým sťažovateľ 2. októbra 2012 podal predsedovi okresného súdu 1 sťažnosť na prietľahy v konaní (vedená pod sp. zn. Spr 10083/2012, č. 1. 911, pozn.), pričom v tomto podaní tiež všeobecne namietal zaujatosť všetkých sudcov okresného súdu 1.

Vzhľadom na vylúčenie sudcu JUDr. Ťažkého bola 14. novembra 2012 vec sťažovateľa pridelená sudkyňi JUDr. Borovskej, ktorá však už podaním z 12. augusta 2010 oznámila, že sa kvôli svojmu vzťahu k sťažovateľovi cíti byť v jeho veci zaujatá ako aj to, že z tohto dôvodu už bola v minulosti vylúčená z konania vo veciach sťažovateľa, preto v ten istý deň táto sudkyňa nariadila termín neverejného zasadnutia senátu na prerokovanie „*námietky zaujatosti sťažovateľa*“, na 4. december 2012.

Dňa 29. novembra 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 2 Nto 11/2012 na základe postúpenia podania sťažovateľa z 2. októbra 2012 podpredsedníčkou okresného súdu 1 rozhodol, že predmetná vec sťažovateľa sa okresnému súdu 1 neodníma. Rozhodnutie odôvodnil tým, že zákonná sudkyňa okresného súdu 1 v tejto veci JUDr. Borovská sa zrejme necíti byť vo veci zaujatá, keďže už nariadila termín neverejného zasadnutia. Krajským súdom bol spis 4. decembra 2012 vrátený späť okresnému súdu 1, pričom v ten

istý deň na neverejnom zasadnutí senát okresného súdu 1 uznesením rozhodol, že sudkyňa JUDr. Borovská je vylúčená z prerokovania a rozhodnutia v trestnej veci sťažovateľa.

Dňa 25. januára 2013 okresný súd 1 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o ďalšom procesnom postupe, keďže z prerokovania predmetnej trestnej veci boli vylúčení všetci sudcovia okresného súdu 1. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Nto 2/2013 z 5. februára 2013 rozhodol o odňatí predmetnej trestnej veci okresnému súdu 1 a o jej prikázaní na ďalšie konanie okresnému súdu. Spis bol 7. marca 2013 vrátený krajským súdom späť okresnému súdu 1 a 11. marca 2013 bol predložený okresnému súdu, ktorý konal v predmetnej veci pod sp. zn. 7 T 52/2013.

Zo spisu ďalej vyplýva, že 14. mája 2013 a 15. júla 2013 Okresná prokuratúra Stará Ľubovňa urgovala nariadenie pojednávania a pokračovanie v konaní, avšak okresný súd pojednávanie na 3. a 4. október 2013 nariadil až 17. septembra 2013.

Ešte predtým (7. augusta 2013) bolo okresnému súdu postúpené okresným súdom 1 podanie sťažovateľa, ktorým predložil listinné dôkazy. Sťažovateľovi totiž nebolo oznámené, že vec bola postúpená okresnému súdu, a aj z toho dôvodu sťažovateľ 4. septembra 2013 žiadal o oznámenie spisovej značky, pod ktorou v jeho veci okresný súd koná, a o zaslanie kópie zápisnice z hlavného pojednávania konaného 29. mája 2006. Pretože okresný súd na žiadosť sťažovateľ nereagoval, 17. septembra 2013 sa na okresný súd dostavil bez predvolania a do zápisnice uviedol, že až z tohto nahliadnutia spisu sa dozvedel, pod akou spisovou značkou koná okresný súd v jeho veci s tým, že dal do pozornosti, že mu nebolo doručené rozhodnutie krajského súdu o prikázaní veci okresnému súdu, a tiež uviedol, že z dôvodu, že sídlo okresného súdu je značne vzdialené od miesta jeho bydliska, ako aj z dôvodu, že okresný súd je vzdialený aj od bydliska svedkov, bude žiadať prikázanie veci okresnému súdu v obvode Krajského súdu v Žiline. Sťažovateľ tak urobil 24. septembra 2013, keď bola okresnému súdu doručená jeho žiadosť o odňatie a prikázanie veci inému okresnému súdu.

Od 30. septembra 2013 do 3. októbra 2013 ospravedlnili neúčast' na nariadenom pojednávaní (na 3. a 4. október 2013) svedkyňa p. M. (zdravotné dôvody), obhajca sťažovateľa (kolízia termínov už skôr nariadených pojednávaní), predvolaná psychologička (pracovná zaneprázdnenosť) a ďalší svedkovia. Právny zástupca poškodenej, ktorý rovnako nemal vedomosť o tom, že v danej veci už koná okresný súd ospravedlnil svoju neúčast' na

pojednávani pred okresným súdom 1 z dôvodu kolízie termínu s už skôr nariadeným pojednávaním. Pretože na pojednávanie (3. a 4. október 2013) sa predvolané osoby nedostavili, okresný súd ho odročil na neurčito na účely posúdenia žiadosti sťažovateľa o odňatie a prikázanie veci inému súdu. Okresnému súdu bol 4. októbra 2013 doručený návrh sťažovateľa na vypočutie svedkov.

Okresný súd 28. novembra 2013 zaslal trestný spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa na odňatie a prikázanie veci inému súdu. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Ndt 20/2013 zo 16. januára 2014 rozhodol tak, že vec okresnému súdu odňal a prikázal ju na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie prikázanému okresnému súdu, ktorému bol trestný spis doručený 4. marca 2014 (sp. zn. 3 T 25/2014). V zapätí bola vec (18. marca 2014) predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd 1“) na rozhodnutie o zaujatosti, ktorú oznámila zákonná sudkyňa prikázaného okresného súdu. Krajský súd 1 návrhu sudkyne vyhovel a 2. apríla 2014 vrátil trestný spis prikázanému okresnému súdu. Vec bola pridelená novému zákonnému sudcovi.

Od 16. apríla 2014 do 16. mája 2014 bol trestný spis zapožičaný okresnému súdu 1 k veci vedenej pod sp. zn. 1 T 74/2005.

Po vrátení spisu okresným súdom 1 prikázaný okresný súd vo veci nariadil hlavné pojednávanie na jún 2014, avšak zákonný sudca si spôsobil úraz s následnou práceneschopnosťou, ktorú ukončil až 8. júla 2014.

Do času rozhodovania ústavného súdu o prijatej sťažnosti teda nebola trestná vec sťažovateľa právoplatne skončená.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 52/2013 a pôvodne postupom okresného súdu 1 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 74/05 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESĽP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (napr. II. ÚS 32/03, I. ÚS 11/08). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha daného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán trestného konania.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd berúc do úvahy najmä vykonané procesné úkony a ich povahu v danej veci od 30. marca 2011, t. j. od rozhodnutia ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40, až do 4. marca 2014, t. j. do predloženia spisu príkázanému okresnému súdu, nezistil žiadnu takú okolnosť zakladajúcu faktickú alebo právnu zložitosť

tak pre postup okresného súdu ako ani pre postup pôvodne okresného súdu 1, v ktorej by mohla tkvieť príčina ďalšieho trvania konania v rozsahu takmer 3 roky.

2. Ani pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako strany trestného konania, ústavný súd nezistil žiadne na jeho ťarchu pričítateľné relevantné skutočnosti, ktoré by v prvom stupni konajúcim súdom bránili postupovať plynulo a bez prieťahov. Avšak v súvislosti s využívaním procesných prostriedkov sťažovateľom ako stranou trestného konania, najmä námietok zaujatosti voči konajúcim sudcom, ústavný súd zdôrazňuje, že využitie procesného prostriedku, ktoré malo za následok spomalenie postupu súdu v konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu (m. m. I. ÚS 41/03).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, ako aj postupom pôvodného okresného súdu 1 v napadnutom konaní a v tejto súvislosti zistil, že ich postup sa značnou mierou vyznačoval neefektívnou činnosťou.

3.1 Pokiaľ ide o postup okresného súdu 1 z prehľadu vykonaných procesných úkonov ústavný súd zistil, že tento bol zaťažený predovšetkým riešením, keď práve nie oznámeniami samotných sudcov o ich zaujatosti, tak námietkami o ich zaujatosti vznesenými samotným sťažovateľom. Iba z tohto dôvodu bol spis krajskému súdu predkladaný celkom 6-krát. Aj keď na jednej strane je pravdou, že okresný súd 1 mohol mať o dôvodoch zaujatosti niektorých svojich sudcov, ktorí boli v iných veciach sťažovateľa už v minulosti vylúčení, vedomosť z vlastnej činnosti, avšak na strane druhej táto skutočnosť ho nijako nezbavovala povinnosti v prípade oznámenia sudcu o jeho zaujatosti, o ktorej rozhoduje nadriadený súd v senáte podľa § 32 ods. 1 prvej vety zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Trestný poriadok“), vec predložiť krajskému súdu. Avšak aj podľa názoru ústavného súdu v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania okresnému súdu 1 nič nebránilo v tejto otázke postupovať racionálnejšie a promptnejšie a potrebu opakovaného prekladania vecí druhostupňovému súdu minimalizovať v súvislosti s rozhodovaním o zákonnom sudcovi.

V danej súvislosti však treba brať do úvahy aj to, že krajský súd napriek oznámeniu sudcov okresného súdu 1 o ich zaujatosti v danej veci sťažovateľa dvakrát (3. mája 2011 a 29. mája 2013) rozhodol tak, že títo (JUDr. Jenčová a JUDr. Ťažký) nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania. Avšak následne aj títo boli z vykonávania úkonov trestného konania vylúčení na základe už sťažovateľom vznesených námietok zaujatosti, o ktorých boli povinné rozhodnúť a aj rozhodli podľa ustanovenia § 32 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku príslušné senáty okresného súdu 1. Okresnému súdu 1 však možno podľa názoru ústavného súdu tiež vytknúť i to, že potom, čo mu bol krajským súdom spis 7. marca 2013 vrátený, uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Nto 2/2013 z 5. februára 2013 sťažovateľovi nedoručil, dôsledkom čoho sa sťažovateľ o odňatí veci okresnému súdu 1 a o jej prikázaní okresnému súdu dozvedel až (pri nazretí do spisu) 17. septembra 2013.

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu 1 však má potrebu vyzdvihnúť predovšetkým tú skutočnosť, že v skúmanom období od mája 2011 (po rozhodnutí ústavného súdu) do marca 2013 (predloženie veci okresnému súdu) sa okresný súd 1 meritom veci, t. j. trestným obvinením sťažovateľa a jeho stíhaním vôbec nezaoberal. Toto obdobie trvalo 22 mesiacov. Ústavný súd uznáva, že otázku zákonného sudcu v trestnom konaní je potrebné považovať za jednu z kardinálnych, avšak v pri jej riešení okresný súd svoj postup neracionalizoval a nevyvíjal snahu urýchliť ho.

3.2 Pokiaľ ide o postup okresného súdu, tento bol poznačený zbytočnými prietiahmi spočívajúcimi v jeho nečinnosti a súčasne aj v nesústrednej činnosti. Prvým úkonom po predložení mu veci 11. marca 2013 okresným súdom 1 bolo nariadenie pojednávania 17. septembra 2013 na 3. a 4. október 2013, t. j. po 6 mesiacoch. Za nesústredenú činnosť ústavný súd považoval nedoručenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Nto 2/2013 z 5. februára 2013 stranám trestného konania, najmä však sťažovateľovi. Toto neodstránil ani do 24. septembra 2013, keď mu bola doručená žiadosť sťažovateľa o odňatie a prikázanie veci inému súdu, resp. do 28. novembra 2013, keď bol spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o tejto žiadosti (najvyšší súd o žiadosti rozhodol 16. januára 2014, pozn.), čo predstavuje obdobie v trvaní viac ako 6 mesiacov.

Rovnako ani okresný súd sa trestnému obvineniu sťažovateľa a teda jeho trestnému stíhaniu nestihol počas doby, keď konal vo veci, venovať.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v tomto prípade osoby - sťažovateľa, proti ktorej je vedené trestné konanie, a ktorej právna neistota bude odstránená až konečným právoplatným rozhodnutím o jej trestnom obvinení. Od predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo veci sťažovateľa, doposiaľ právna neistota sťažovateľa odstránená nebola, pritom konania dotknutých súdov sa nevyznačovali postupmi (s prihliadnutím na predmet konania) zodpovedajúcimi naplňovaniu účelu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s

osobitným ohľadom na vyslovenie porušenia označených práv už nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 390/2010-40 z 30. marca 2011, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä však vzhľadom na zistený rozsah prietahov v konaní a nesústredenú činnosť považoval za primerané v sume 1 600 €, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd ako súd konajúci vo veci v čase podania s'ťažnosti), je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

5. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si podaním (vyjadrením) zo 16. mája 2014 uplatnila nárok na ich náhradu z titulu odmeny za 6 úkonov právnej služby a režijný paušál spolu v sume 576,20 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania s'ťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania z titulu odmeny za štyri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia, doplnenie s'ťažnosti zo 17. januára 2014, vyjadrenie z 31. januára 2014, vyjadrenie zo 16. mája 2014) v sume 536 € a režijného paušálu za tieto 4 úkony právnej služby v sume 32,16 €, a teda s'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov v celkovej sume 568,16 €.

Vzhľadom na uvedené, ako aj na to, že prvá porada s klientom (sťažovateľom), ku ktorej malo dôjsť 23. januára 2014, je v zmysle ustanovenia § 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky súčasťou prevzatia a prípravy zastúpenia a ďalšiu poradu s klientom, ku ktorej malo dôjsť 6. mája 2014, ústavný súd považoval za neúčelnú, sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia iba za štyri úkony právnej služby v celkovej sume 568,16 €.

Ústavný súd o sťažovateľom uplatnených trovách konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 a 4 výroku tohto rozhodnutia.

6. Keďže v danej trestnej veci sťažovateľa je konanie vedené už na prikázanom okresnom súde pod sp. zn. 3 T 25/2014 iba od 4. marca 2014, pričom právna zástupkyňa sťažovateľa úpravou sťažnosti, resp. jej petitu, podaním zo 16. mája 2014 (pozri už uvedené) ani nežiadala, aby ústavný súd prikázal prikázanému okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, ústavný súd o uložení povinnosti prikázanému súdu v danej trestnej veci konať bez zbytočných prietáhov nerozhodoval.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014